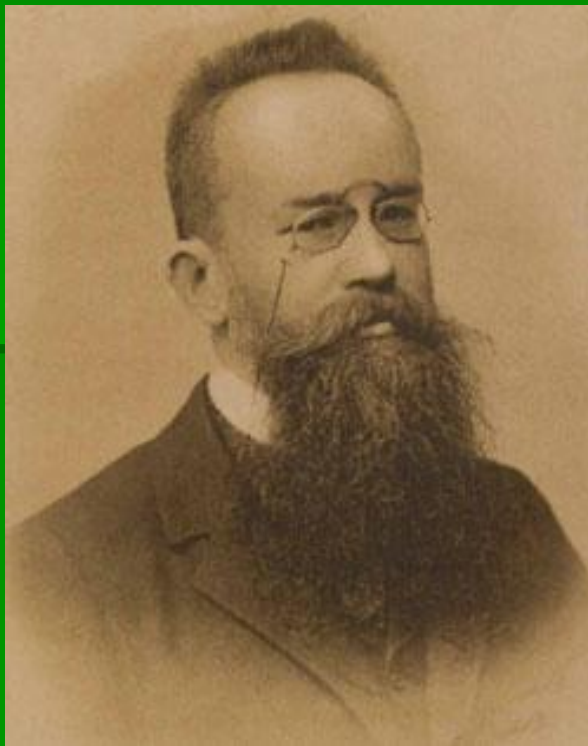

Михайло Сергійович Грушевський (1866—1934)

Походження

- Народився М. Грушевський 17 вересня 1866 року в невеликому місті Холмі (тепер Хелм на території Польщі).
- Родина з XIII ст. «загніздилася» в Чигиринському повіті — в самому серці України. Багато з його пращурів Грушів (згодом Грушевських) були церковними службовцями, доки його дідові Федору не вдалося перебратися під Київ, до села Лісники.
- Батько майбутнього історика, Сергій Федорович (1833— 1901), здобув світську освіту в Києві, викладав славістику.
- Мати — Глафіра Опакова — походила з родини служителів культу.
- 1869 року трьохрічний Михайло разом з батьками переїздить на Кавказ, у 1870—1886 рр. навчається у Тифліській гімназії. Мріє якнайскоріше повернутися на Україну.

Університети

- У липні 1886 р. звертається з листом до ректора Університету св.Володимира, з проханням зарахувати його на історичний факультет.
- В університеті Михайло Грушевський працював під керівництвом Володимира Антоновича. Уже на третьому курсі Грушевський пише наукову роботу «История Киевской земли от смерти Ярослава до конца XIV века», яку 1890 було удостоєно золотої медалі.
- 1890—1894 — професорський стипендіат Університету Св. Володимира. У травні 1894 захистив магістерську дисертацію.
- 1894—1914 — професор Львівського університету, головний редактор «Літературно-Наукового Вісника». Засновник і голова Українського Наукового Товариства.
- На початку Першої світової війни Грушевський приїхав до Києва. Влада була вороже настроєна до вченого — засилає його до Симбірська як українського сепаратиста і «мазепинця». Волю принесла Лютнева революція в Петрограді.
- 4 березня в Києві утворюється Українська Центральна Рада, головою якої заочно обрано Михайла Грушевського. Викликаний телеграмою, 12 березня він повертається з Москви до Києва.

Київський університет

У Центральній Раді

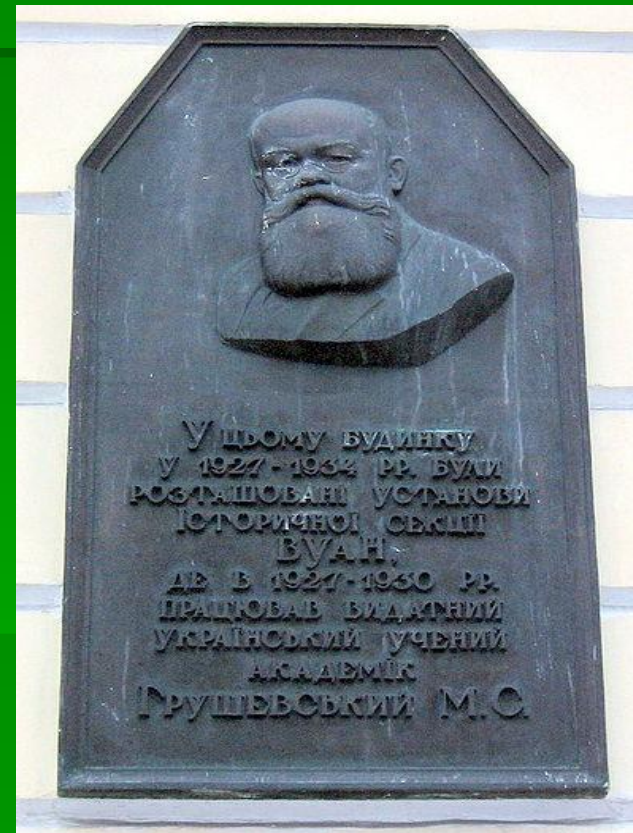
- Грушевський проводить лінію на забезпечення української автономії в межах федеративної республіки, що мала бути створена на руїнах Російської імперії.
- Центральна Рада діяла протягом 14 місяців. Першим Універсалом було проголошено автономію України в складі Російської федеративної республіки. Третім Універсалом Центральна Рада проголосила Українську Народну Республіку, а 22 січня 1918 Четвертим Універсалом — повну політичну незалежність України від Росії.
- Сил для захисту суверенітету республіки не було, ідея соціалістичного федералізму ставала ілюзорною.
- 29 квітня 1918 в Києві вже відбувся державний переворот і влада перейшла до рук гетьмана Павла Скоропадського.

Роки еміграції

- Неспокійні часи на Україні в середині 1918 р. змусили М.Грушевського відійти від керівництва Української Народної Республіки.
- Після падіння Центральної Ради М.Грушевський деякий час (у лютому — березні 1919 року) перебував у Кам'янці-Подільському, де редагував газету «Голос Поділля», пізніше — у Празі, Відні, Женеві.
- Перебуваючи в еміграції та невтомно працюючи над науковими проблемами тужив за Україною і мріяв повернутися на Батьківщину. 2 листопада 1923 року Політбюро ЦК КП(б)У дозволяє в'їзд професора М.Грушевського в Україну.

Грушевський — академік

- У березні 1924 року із сім'єю приїхав до Києва. Працював професором історії в Київському державному університеті. Був обраний академіком Всеукраїнської академії наук. Очолював археографічну комісію ВУАН метою існування якої було створення наукового опису видань, надрукованих на території етнографічної України в XVI-XVIII століттях.

Меморіальна дошка на будинку на вул.Володимирській

У Москві

Могила Грушевського
на Байковому цвинтарі

- Від 1931 року змушений був жити в Москві. Продовжує багато працювати. Та все пережите дало знати про себе.
- Наприкінці 1934 року Грушевський відпочивав у одному з кисловодських санаторіїв і несподівано захворів та помер.
- Наступного дня газета «Вісті» від Ради Народних Комісарів УСРР вмістила повідомлення про смерть. Поховали академіка Грушевського М. С. в столиці України — Києві.

Вшанування пам'яті

- У Києві та Львові споруджено пам'ятник Грушевському. Портрет Михайла Грушевського зображено на банкноті номіналом 50 гривень та на монетах 1996 та 2006 років.
- Іменем Грушевського названо вулиці. Зокрема є проспект Грушевського в Кам'янці-Подільському.

Пам'ятник Грушевському
у Києві